



Eduskunta

Hallintovaliokunta

ASIA: HE21/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntonaan sisäministeriö toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelmaan sisältyviä säästötavoitteita koskien laskennallisen korvauksen enimmäiskeston lyhentämistä sekä kotoutumislain mukaisen aikuistumisen tuen yläkäräjan laskemista. Korvausjärjestelmän muutoksilla vähennettäisiin hallitusohjelman mukaisesti kuntien kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien volyymia. Maahanmuuttajan kotoutumista tuetaan heti maahantulon alkuvaiheesta lähtien vahvistamalla hänen omatoimisuuttaan ja omaa vastuutaan myös käytännön asioiden hoitamisessa, kuten kaupassa käymisessä.

Sisäministeriö pitää esityksen yleisiä tavoitteita perusteltuna. Sisäministeriön näkemyksen mukaan alkuvaiheen kotoutumispalveluiden laatuun panostamalla voidaan edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä ehkäistä maahanmuuttajien syrjäytymistä. Kotoutumispalveluiden mahdollinen väheneminen ja tulkitsemiskustannusten siirtäminen osittain tai kokonaan maahanmuuttajan kannettavaksi tilanteessa, jossa maahanmuuttaja jättää perusteettomasti saapumatta hänelle varattuun tapaamiseen eikä peruuta aikaansa, voivat kasvattaa maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja asioiden hoitamisesta. Sisäministeriö katsoo, että haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden palveluiden ja tuen tarpeeseen vastaamiseen tulee kiinnittää huomiota, jotta he eivät joudu entistä haavoittuvampaan asemaan.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy useita kirjauksia turvapaikkaprosessin tehostamiseksi, joilla on vaikutusta siihen, että kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottojärjestelmässä olemisen aika tulisi jatkossa olemaan nykyistä lyhyempi. Yleisesti voidaan nähdä, että mitä lyhyemmän aikaa kansainvälistä suojelua hakeva on vastaanottopalveluiden piirissä, sitä paremmat edellytykset hänellä on kotoutumiselle. On kuitenkin huomioitava, että kotoutumista edistävien palveluiden saatavuus ja laatu korostuvat, mitä lyhyemmän aikaa henkilö on ollut maassa ennen kotoutumispalveluiden käynnistymistä. Esimerkiksi tarve kotoutumiskoulutukselle ja pääsy riittävän kielikoulutuksen piiriin korostuvat, mikäli henkilö on juuri tullut Suomeen. Kotoutumisajan lyhentyessä onkin erityisen tärkeää varmistaa, että eri tasoista kotoutumiskoulutusta on riittävästi tarjolla eri puolella Suomea ja että koulutukseen pääsy on sujuvaa.



Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto
Erityisasiantuntija Sanna Töykkälä
16.4.2024

Sisäministeriö haluaa tuoda esille, että ilman huoltajaa maahan tulleelle määrätään edustaja, jonka tehtävänä on auttaa alle 18-vuotiasta lasta viranomaisasioiden hoitamisessa ja valvoa, että lapsi saa tarvitsemansa palvelut. Täysi-ikäiseksi tultuaankin monet nuoret tarvitsevat edelleen tukea, neuvontaa ja ohjausta omien asioidensa hoitamiseksi. Nuorten kotoutumisen onnistumisen ja myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden näkökulmasta tulee kiinnittää huomiota, että heillä on tarjolla riittävästi tukea myöhemminkin.